Dosarul nr. 2r-343/24 (dosar electronic 2-24004928-02-2r-26012024)
Judecătoria Chișinău, judecător Octavian Dvornic

D E C I Z I E

mun. Chișinău 27 februarie 2024

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
în componenta:
Președintele ședinței, judecător Nelea Budăi
Judecătorii Viorica Mihaila și Vitalie Cotorobai

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de *****, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024 de admitere parțială a cererii înaintate de petiționara *****, în interes propriu și în numele copilului minor ***** și a mamei sale ***** privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva violenței în familie comisă de *****, -

c o n s t a t ă :

La 10 ianuarie 2024 *****, în interes propriu și în numele copilului minor ***** și a mamei sale *****, s-a adresat în judecată cu cerere privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie împotriva acțiunilor admise de către agresorul *****.

În motivarea acțiunii petiționara a indicat, că cu agresorul ***** reclamanta ***** este căsătorită din 4 august 2022, din relațiile acestora de familie, la ***** s-a născut fiica *****.

A expus faptul, că în ultimul an de căsătorie, în viața acestora s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegeri, deseori fiind prezentă și agresiunea verbală.

Susține petiționara, că incompatibilitatea caracterelor și viziunilor contrarii asupra modului și principiilor de conviețuire, certuri regulate și violență în familie din partea pârâtului, au condus-o pe reclamantă la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei lor.

În fapt, încă de la începutul vieții de familie, pârâtul a manifestat o atitudine de neglijentă față de principiile și valorile unei familii tradiționale.

Menționează petiționara, că în rezultatul neînțelegerilor apărute în cuplul acestora, manifestate prin existența intereselor contradictorii ce au condus la agresiuni verbale și fizice reclamanta a fost nevoită să plece din Elveția unde locuia împreună cu ***** din momentul înregistrării căsătoriei acasă, la Chișinău, în scopul evitării

violenței în familie, a cărei victimă a fost permanent reclamanta cu copilul minor și a înaintat în instanța de judecată cerere de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei .

Reclamanta mai indică faptul, că locuiește separat, dar recent agresorul s-a întors din Elveția în mun. Chișinău și a venit direct la domiciliul petiționarei sub pretextul că dorește să vadă fiica.

Susține, că în ajunul de Crăciun, pe stil vechi, ***** a venit în Republica Moldova pe perioada concediului său și deodată a venit acasă la petiționară, sub pretextul că vrea să vadă fiica.

Pe data de 09.01.2024, fiind la domiciliul petiționarei, în jurul orei 13:00 a început să strige și să numească cu cuvinte necenzurate petiționara și mama acesteia și a lovit de câteva ori pe petiționara. Astfel, agresorul intenționat a inițiat un conflict în urma căruia petiționarei i-au fost aplicate mai multe lovituri în regiunea capului și a înregului corp. Iar mamei petiționarei i-a fost provocată o situație stresantă în urma căreia la aceasta s-a înrăutățit starea de sănătate.

Declară partea, că tot acest conflict a fost în prezența copilului minor, de fapt nou născut, ***** a.n. *****, care a fost speriată de țipetele mamei și a început să plângă încontinuu.

Petiționara a fost nevoită să se adreseze la organele de poliție, unde a depus o plângere pe numele agresorului dar și a fost îndreptată de sectorist, la expertiza medico-legală pentru determinarea gradului de gravitate a leziunilor corporale.

Astfel, în urma acțiunilor agresive a lui ***** petiționara Fărîmă Victoria a fost nevoită în condițiile meteo nefavorabile să se deplaseze prin tot mun. Chișinău, cu copilul nou-născut în brațe.

La momentul dat ultima plângerea în privința lui ***** se examinează de Ops SP-4 IP Rîșcani DP a mun. Chișinău.

Solicită astfel aplicarea măsurilor de protecție pe un termen de trei luni cu obligarea agresorului ***** să stea departe la o distanță de 200 m ,obligarea de a nu o contacta precum și interzicerea de a vizita locul de trai a victimelor .

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024 a fost admisă parțial cererea înaintată de *****, cu privire la aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie împotriva acțiunilor agresorului *****. S-a stabilit pentru ***** și a copilului minor ***** și a membrului familiei *****, pentru o perioadă de 60 zile, următoarele măsuri de protecţie a victimei violenţei în familie de la acţiunile agresorului *****:

- să stea departe de locul aflării victimei ***** și a copilului minor *****, și a membrului familiei ***** la o distanță de cel puțin 200 metri;
- de a nu contacta telefonic, prin corespondenţă poştală victimele;
- de a vizita locul de trai al victimelor.

S-a dispus în temeiul art. 278^{7} alin. (2^{1}) din Codul de procedură civilă, monitorizarea electronică a agresorului *****.

S-a remis ordonanţa de protecţie Inspectoratului de Poliţie Rîşcani DP mun. Chișinău, Inspectoratului Național de Probațiune, pentru supraveghere şi executare imediată și organului de monitorizare electronică.

În motivarea soluției date prima instanță a reținut, că la caz persistă violență în familie și urmează a fi aplicată măsura de protecție față de victima ***** și a copilului minor ***** și a membrului familiei ***** pe un termen de 60 zile, deoarece agresorul, prin comportamentul său de sine stătător, şi-a creat premise pentru aplicarea faţă de el a prevederilor Legii cu privire la prevenirea şi combaterea violenţei în familie nr. 45 din 01 martie 2007.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 12 ianuarie 2024 ***** a declarat recurs împotriva încheierii date de prima instanță, solicitând admiterea recursului, casarea actului judecătoresc contestat, rejudecarea cauzei, cu emiterea unei noi decizii de respingere a cererii depuse de intimată.

În motivarea recursului s-a indicat, că instanţa de fond eronat a ajuns la concluzia de a emite o ordonanţă de protecţie şi eronat a considerat ca agresor recurentul.

În acest context declară partea recurentă, că la materialele cauzei nu există probe, ce ar atesta agresiunea din partea recurentului, iar reprezentantul poliţiei a specificat, că lasă la discreţia instanţei emiterea sau nu a ordonanţei de protecţie. Astfel, poliţia nu a identificat anumite acţiuni de agresivitatea din partea recurentului.

Se mai menționează în cererea de recurs, că la caz necesită a fi de menţionat şi faptul, că în conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Totodată, potrivit art. 121 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

Mai mult, susține partea, că potrivit art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă, circumstanţele conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Partea recurentă s-a axat și pe prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, care prevede, că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În acest context declară recurentul, că intimata nu şi-a exercitat dreptul de a proba cele declarate, iar în lipsa de probe, alegaţiile acesteia referitor la agresiune sunt neîntemeiate şi instanţa nu a ținut cont de aceasta.

A completat, că faptul că intimata a sesizat poliţia nu presupune că cele indicate în plângere de către intimată corespunde realităţii, în opinia cele declarate de intimată reprezintă nişte informaţii false care nu corespund adevărului.

La cererea de recurs reprezentantul intimatei Fărîmă Victoria, avocatul Palii Alina a prezentat referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu argumentele expuse în cererea de recurs, solicitând respingerea acesteia, totodată menționând faptul, că recurentul nu a prezentat careva probe, care să confirme contrariul celor constatate de instanța de fond.

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de partea recurentă în cererea de recurs și intimată în cererea de aplicare a măsurilor de protecție, coroborând poziția părților cu materialele din dosar, Colegiul consideră necesar a respinge recursul, ca fiind unul neîntemeiat, cu menținerea actului contestat, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit prevederilor art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare acesteia.

Recurentul ***** a declarat recurs la data de 12 ianuarie 2024, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024. Astfel, se constată că cererea de recurs a fost depusă în a 1-a zi din data adoptării actului judiciar atacat, adică în interiorul termenului legal.

Cadrul legal aplicabil pertinent speței.

Conform prevederilor art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă, încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod şi de alte Legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Totodată, în corespundere cu art. 278^9 alin. (1) Cod de procedură civilă, încheierea privind admiterea sau respingerea cererii de aplicare a măsurilor de protecție împotriva violenței în familie, poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curțile de Apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Conform dispozițiilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Potrivit art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea contestată.

La fel, atât Constituţia Republicii Moldova - art. 24, cât și Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale în art. art. 2 şi 3 garantează tuturor persoanelor dreptul la viață, la integritate fizică şi psihică, interzicând vehement acțiunile de tratament inuman şi degradant.

În particular, art. 3 CEDO impune obligaţia pozitivă a Statului să apere victimele împotriva actelor de rele tratamente, chiar şi atunci când acestea sânt cauzate de persoane private, dar nu doar atunci când rezultă din acţiuni ale agenţilor publici.

În acelaşi sens alin. (2) art. 8 CEDO pune în obligaţia Statului garantarea dreptului la respectarea vieţii private şi de familie, cum şi protecţia efectivă împotriva violenţei în familie.

Potrivit prevederilor art. 278^7 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea.

Aliniatele (2) și (3) al aceleiași norme statuează, că în cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri, pe un termen de până la 3 luni: a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună sau de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de administrare şi dreptului de dispoziție asupra bunurilor; b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia; c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea; d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează; e) obligarea, până la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima; f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei; g) limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima; h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori; i) interzicerea de a păstra şi a purta armă.

În sensul art. 2 al Legii nr. 45 din 01.03.2007 Cu privire la prevenirea şi combaterea violenței în familie, violență în familie este orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare a unor alte persoane, manifestată fizic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru de familie contra unor alți membri de familie, inclusiv contra copiilor, precum şi contra proprietății comune sau personale, iar violență psihologică este definită ca impunere a voinței sau a controlului personal, provocare a stărilor de tensiune şi de suferință psihică prin ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, prin amenințări verbale, prin afișare ostentativă a armelor sau prin lovire a animalelor domestice; neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicerea realizării profesionale, interzicerea frecventării instituției de învățământ; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; cum și alte acțiuni cu efect similar.

Conform art. 3 al Legii numite, subiecți ai violenței în familie sânt: agresorul şi

victima, cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini şi apatrizii care locuiesc pe teritoriul ei. Subiecți ai violenței în familie pot fi persoanele aflate în căsătorie, în divorţ, sub tutelă şi curatelă, rudele, afinii lor, soţii rudelor, persoanele aflate în relaţii asemănătoare celora dintre soţi (concubinaj) sau dintre părinţi şi copii. În conformitate cu prevederile art. 5 al normei legale nominalizate, prevenirea şi combaterea violenței în familie se efectuează pe următoarele principii: a) legalitatea; b) egalitatea; c) confidențialitatea; d) accesul la justiție; e) protecția şi securitatea victimei; f) cooperarea autorităților administrației publice cu societatea civilă şi cu organizațiile internaționale. Legislația procesuală reglementează modul de soluționare a cererilor privind eliberarea ordonanței de protecție și măsurile care pot fi aplicate în acest sens.

În conformitate cu prevederile art. 12 din Legea nr. 45 din 01.03.2007 Cu privire la prevenirea şi combaterea violenței în familie, pot depune cerere pe faptul actului de violență săvârșit sau în legătură cu pericolul iminent de săvârșire următoarele persoane: victima şi membrii familiei, persoanele cu funcții de răspundere şi profesioniștii care vin în contact cu familia. Actul legal respectiv pune în sarcina instanței de judecată stabilirea măsurilor de protecției pe termen de până la trei luni în caz de necesitate, acestea urmând a fi retrase odată cu dispariția temeiurilor care au dus la aplicarea lor şi a pericolului real, împotriva cărora au fost luate.

La fel, potrivit prevederilor art. 278^4 Cod de procedură civilă (1) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecției se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. Cererea privind aplicarea măsurilor de protecției în interesele copilului sau ale persoanei în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoana însărcinată cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire, de procuror sau de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea şi protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire şi în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal; (2) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecției se depune la instanța judecătorească competentă de la domiciliul sau locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau de la locul unde a avut loc actul de violență.

Totodată, în conformitate cu art. 278^6 alin. (3) Cod de procedură civilă declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecției în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate şi a presupusului agresor. Instanța de judecată poate solicita şi alte acte necesare pentru examinarea cererii. Potrivit alin. (4) al aceluiași articol, neprezentarea presupusului agresor la ședința de judecată, precum şi neprezentarea raportului de caracterizare a familiei vizate şi a presupusului agresor sau a altor acte solicitate de instanța de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței.

După cum s-a indicat, la data de 10 ianuarie 2024 *****, în interes propriu și în numele copilului minor ***** și a mamei sale *****, s-a adresat în judecată cu cerere privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie împotriva acțiunilor admise de către agresorul *****.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024 a fost admisă parțial cererea înaintată de *****, cu privire la aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie împotriva acțiunilor agresorului *****. S-a stabilit pentru ***** și a copilului minor ***** și a membrului familiei *****, pentru o perioadă de 60 zile, următoarele măsuri de protecţie a victimei violenţei în familie de la acţiunile agresorului *****:

- să stea departe de locul aflării victimei Fărîmă Victoria și a copilului minor *****, și a membrului familiei ***** la o distanță de cel puțin 200 metri;
- de a nu contacta telefonic, prin corespondenţă poştală victimele;
- de a vizita locul de trai al victimelor.

S-a dispus în temeiul art. 278^{7} alin. (2^{1}) din Codul de procedură civilă, monitorizarea electronică a agresorului *****.

S-a remis ordonanţa de protecţie Inspectoratului de Poliţie Rîșcani DP mun. Chișinău, Inspectoratului Național de Probațiune, pentru supraveghere şi executare imediată și organului de monitorizare electronică.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 12 ianuarie 2024 ***** a declarat recurs împotriva încheierii date de prima instanță, solicitând admiterea recursului, casarea actului judecătoresc contestat, rejudecarea cauzei, cu emiterea unei noi decizii de respingere a cererii depuse de intimată

Colegiul, examinând materialele cauzei, atestă despre corectitudinea, temeinicia și legalitatea soluției date de instanța de fond.

Or, din materialele cauzei rezultă cert că părțile litigante se află în raporturi de căsnicie, avînd în comun copil minor: Fărîmă Raffaela, născută la *****. Astfel, Colegiul atestă că situația cade sub incidența Legii nr. 45 din 01.03.2007 Cu privire la prevenirea şi combaterea violenței în familie.

Totodată, Colegiul atestă și conchide despre corectitudinea concluziei și constatărilor instanței de fond, privind existența riscului de comitere din partea lui Fărîmă Nelu a acțiunilor agresive în privința soției, copilului minor și mama victimei *****, fapt confirmat prin înscrisurile prezentate de solicitanta protecției.

Astfel, Colegiul concluzionează că situația existentă întrunește condițiile și impune necesitatea intervenirii Statului, prin intermediul instrumentelor și instituțiilor sale, pentru a oferi o garanție de securitate și protecție victimelor violenței familiare. Urmare a acestui fapt, Colegiul accentuează că instanța de fond corect a acordat prioritate dreptului la siguranță a victimelor violenței familiare față de drepturile agresorului. De aceia Colegiul nu poate admite ca motiv pentru respingerea cererii de eliberare a ordonanței de protecție situația prezentată de recurent, potrivit căreia nu s-a dovedit în cadrul procesului civil comportamentul său agresiv și periculos față de

victime, membri a familiei sale.

În același context Colegiul ține să relateze, că aplicarea măsurilor de protecție împotriva violenței în familie nu au menirea de a aplica sancțiuni și de a pedepsi agresorul, cum nici nu se soluționează care-va litigii existente între soți, măsurile de protecție având menirea de a proteja victima de la acțiunile periculoase, comise în sânul familiei, fiind temporare și provizorii, iar instanța civilă nu are nici competența și nici obligația de a constata vinovăția agresorului de fapta ce se pretinde că ar fi comis-o, urmând doar să verifice dacă există probe suficiente, care să demonstreze rezonabil posibilitatea existenței acestor fapte violente și, dacă există riscul suficient și rezonabil că aceste fapte pot recidiva, cu survenirea unor urmări grave pentru victima violenței comise în familie.

În cadrul actualului proces instanța a constatat existența acestei situații, fiind în prezența declarației independente a victimei și a unui caz de pericol iminent de comitere a violenței, îndeosebi violenței psihice, declarația victimei fiind susținută și prin starea de fapt demonstrată prin înscrisurile anexate de cererea adresată instanței, privind instituirea măsurilor de protecție.

Într-un final, Colegiul conchide că modul de abordare a situației de către prima instanță, care corect a decis instituirea măsurilor de protecție, corespunde cadrului legal aplicabil și practicii CtEDO existentă pentru genul respectiv de situații. Or, în actuala speță instanţa de recurs admite existenţa unei posibilități majore, că Fărîmă Victoria și copilul său comun cu recurentul Fărîmă Raffaela, născută la ***** și mama victimei *****, sunt supuși acţiunilor de violenţă familiară, manifestate prin insultată, injurie, înjosire din partea soțului și tata copilului, *****. La fel instanţa admite la moment, că aceste acţiuni pot avea un caracter repetativ, existând riscul major de continuare și recidivă a unui asemenea comportament agresiv, în cazul în care nu vor fi întreprinse măsuri de rigoare şi concrete, pentru curmarea şi preîntâmpinarea lor.

Instanța a concluzionat în felul respectiv datorită informaţiilor, probelor și înscrisurilor prezentate de victimă, care indică la existenţa unui comportament agresiv şi violent din partea soțului acesteia atât faţă de ea, cât și în privința copilului minor și mama victimei *****, chiar dacă și indirect, comportament care, în cazul unei atitudini pasive din partea Statului, se poate solda cu urmări grave şi/sau foarte grave.

Din aceste considerente, chiar şi în situaţia în care victima s-a adresat cu plângere și la poliţie, pentru a preîntâmpina pericolul ce planează asupra securităţii, sănătăţii, integrităţii şi bunăstării personale a sa și a copilului minor comun al ei și al agresorului, 2023 și mama victimei *****, asupra vieţii, sănătăţii şi integrităţii fizice şi psihice a lor Colegiul conchide, că instanța de fond, având la bază scopul măsurilor de protecție, aplicarea cărora se solicită, corect a dispus, în corespundere cu prevederile art. 15 al Legii nr. 45 din 01.03.2007, anumite restricții în privința agresorului *****, inclusiv cea de a sta departe de locuinţa victimei și a copiilului şi nemijlocit de aceștia.

La fel, după cum s-a indicat anterior, Colegiul pentru a da o asemenea soluție s-a condus și de practica CtEDO, care este obligatorie pentru aplicare și urmează a fi luată în considerație la soluționarea pricinilor de instanțele naționale.

Astfel, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (*în cauza Opuz contra Turciei hotărârea din 09.06.2009*) a accentuat, că în cazurile de violenţă domestică, drepturile agresorului (de limitare la domiciliu şi într-o anumită măsură de libertatea circulaţiei şi deplasării) nu pot să ia locul drepturilor victimei la viaţă şi integritatea fizică şi mentală și să prevaleze asupra acestora.

De asemenea, Curtea în Hotărârea din 28.05.2013 /cauza Eremia versus Republica Moldova - agresiunea fizică şi verbală a soţului faţă de soţie şi lipsa măsurilor de protecţie împotriva violenţei în familie/ a statuat, că în Recomandarea Rec(2002)5 din 30 aprilie 2002 cu privire la ocrotirea femeilor împotriva violenţei, Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei a afirmat *inter alia* - Statele membre ar trebui să introducă, dezvolte şi/sau să îmbunătăţească unde este necesar politicile naţionale împotriva violenţei bazate pe siguranţă maximă şi protecţia victimelor, suport şi asistenţă, ajustarea legislaţiei penale şi civile, ridicarea conştiinţei publice, instruirea pentru specialiştii care se confruntă cu violenţa împotriva femeilor şi prevenirea acesteia.

Comitetul de Miniştri a recomandat, în particular, că Statele membre ar trebui să sancţioneze serios violenţa împotriva femeilor, cum ar fi violenţa sexuală şi viol, abuzul de vulnerabilitatea victimelor însărcinate, lipsite de apărare, bolnave, cu dezabilităţi sau în dependenţă, la fel ca şi sancţionarea abuzului ţinând cont de poziţia agresorului. Recomandarea prevede, de asemenea, că Statele membre ar trebui să asigure ca toate victimele violenţei să beneficieze de posibilitatea de a iniţia proceduri, să introducă prevederi care să asigure iniţierea procedurilor penale din partea procurorului, să încurajeze procurorii să privească violenţa împotriva femeilor ca un factor agravant sau decisiv la adoptarea soluţiei de a porni ori nu urmărirea penală într-un interes public, să se asigure unde este necesar, că măsurile sunt întreprinse eficient în vederea ocrotirii victimelor împotriva ameninţărilor şi eventualele acţiuni de răzbunare şi să întreprindă măsuri specifice pentru a asigura ocrotirea drepturilor copiilor pe parcursul procedurilor.

Referitor la violenţa în familie, Comitetul de Miniştri a recomandat Statelor membre să califice toate formele de violenţă în familie ca infracţiuni şi să prevadă posibilitatea de a întreprinde măsuri în vederea, *inter alia*, de acordare a posibilităţii judecătorilor să adopte măsuri interimare cu scopul ocrotirii victimelor, ***să interzică făptașului de a contacta, comunica cu sau de a se apropia de victimă, să locuiască sau să intre în anumite locuri***, să sancţioneze toate încălcările măsurilor impuse făptașului şi să stabilească o procedură obligatorie de acţionare pentru poliţie, serviciile medicale şi sociale.

În recomandarea sa generală nr. 28 cu privire la obligaţiunile importante a Statelor părţi în temeiul Articolului 2 din Convenţia cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW/C/2010/47/GC.2), Comitetul pentru eliminarea

discriminării faţă de femei a constatat că *Statele părţi au obligaţia să prevină, să investigheze, să intenteze un proces şi să pedepsească…acţiunile bazate pe violenţă de gen*.

În aceiaşi cauză (Eremia vs Moldova) Curtea a constatat, că combinarea factorilor menţionaţi (identici cu cei stabiliţi de către instanţă în actuala cauză) demonstrează clar, că acţiunile autorităţilor nu au fost doar o simplă omisiune sau tergiversare a cauzei privind violenţa asupra reclamantei, dar a condus la tolerarea repetată a violenţei şi a reflectat o atitudine discriminatorie faţă de reclamantă ca femeie.

Instanţa accentuează, că Curtea a indicat despre necesitatea unei interveniri prompte a autorităţilor în situaţiile de acest gen, declarând că imixtiunea de către autorităţi în viaţa privată şi viaţa de familie poate deveni necesară în vederea ocrotirii sănătăţii şi drepturilor unei persoane sau să prevină acţiunile ilegale în anumite circumstanţe (a se vedea *Opuz*, citat *supra*, §144). În cele din urmă, Statele trebuie să menţină şi să aplice în practică un cadru legal corespunzător, care acordă protecţie împotriva acţiunilor de violenţă din partea persoanelor private (a se vedea X şi Y vs Olanda, 26 Martie 1985, §22 şi 23, Seria A nr. 91; *Costello-Roberts contra Regatul Unit*, 25 Martie 1993, §36, Seria A nr. 247-C; *D.P. şi J.C. contra Regatul Unit*, nr. 38719/97, §118, 10 octombrie 2002; M.C. vs Bulgaria, Sandra Janković contra Croaţiei, nr. 38478/05, §45, 5 Martie 2009).

La fel, CtEDO a concluzionat că frica de actele de violenţă ulterioară, în cazul pasivităţii autorităţilor, este suficient de serioasă pentru a implica suferinţă şi anxietate care evoluează într-un tratament inuman în sensul Articolului 3 din Convenţie (a se vedea *Gäfgen vs Germania* [MC], nr.22978/05, §108, CEDO 2010). Din acest considerent, urmează să se determine dacă acţiunile autorităţilor, ca reacţie la plângerea reclamantei au fost în conformitate cu cerinţele acestei prevederi. La caz, instanţa încă odată accentuează, că agresorul a fost de acum condamnat penal pentru acţiuni de violenţă familiară, iar victima la moment pretinde continuarea acestor acţiuni. Respectiv, în cazul adoptării unui comportament pasiv sau tolerare tacită a situaţie, Statul riscă a fi penalizat pentru încălcarea art. 3 CEDO faţă de victimă.

În final și, urmare a analizei ample a materialelor pricinii și înscrisurile prezentate de părți, Colegiul consideră probat riscul și posibilitatea reală și majoră, că atât Fărîmă Victoria și copilul său comun cu recurentul Fărîmă Raffaela, născută la ***** și mama victimei *****, au fost supuși acțiunilor de violență familiară manifestate prin acțiuni de violență psihice și fizică din partea soțului și tatălui *****.

Urmare a acestui fapt, punând pe un cântar drepturile și interesele legitime ale recurentului, în care acesta este lezat sau limitat prin instituirea restricțiilor în raport cu membrii familiei sale cu drepturile, libertățile și interesele victimelor violenței familiare, ce se doresc a fi protejate prin aplicarea măsurilor de protecție cerute și urmările ce pot surveni în fiecare situație- de instituire sau refuz de a le institui, Colegiul concluzionează că interesele intimatei și a copiilor comuni a părților în litigiu prevalează intereselor

recurentului. Or, recurentul pretinde la încălcarea dreptului de părinte și dreptului la intimitatea familiei, iar intimata susține încălcarea dreptului la siguranța, integritatea fizică și psihică a sa și a copilului, prin acțiunile de agresiune familiară din partea soțului, situație care limitează cu supunerea persoanei unui comportament inuman și degradant.

Urmare a celor relatate și, având în vedere faptul că actul emis de prima instanță la caz este unul întemeiat și legal, fiind în coroborare cu situația faptică constatată real existentă, cât și cadrului legal aplicabil raportului juridic litigios, instanța de recurs ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de *****, ca fiind unul nefondat și declarativ, cu menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024.

Reieșind din cele indicate și în conformitate cu prevederile art. art. 427 lit. a) și 428 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e :

Respinge recursul declarat de *****.

Menține încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024 de admitere parțială a cererii înaintate de petiționara *****, în interes propriu și în numele copilului minor ***** și a mamei sale ***** privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva violenței în familie comisă de *****.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Președintele ședinței **Nelea Budăi**
Judecător

Judecătorii **Viorica Mihaila**

Vitalie Cotorobai

O P I N I E S E P A R A T Ă
în cadrul dosarul nr. 2r-343/24

expusă de judecătorul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, Vitalie Cotorobai în cadrul cauzei civile inițiată la cererea depusă de petiționara *****, în interes propriu și în numele copilului minor ***** și a mamei sale ***** privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva violenței în familie comisă de *****.

În fapt, la 10 ianuarie 2024 *****, în interes propriu și în numele copilului minor ***** și a mamei sale *****, s-a adresat în judecată cu cerere privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie împotriva acțiunilor admise de către agresorul *****.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024 a fost admisă cererea înaintată de *****, cu privire la aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie împotriva acțiunilor agresorului ***** și s-a stabilit pentru *****, pentru copilul minor ***** și pentru membrului familiei, mama petiționarei *****, pentru o perioadă de 60 zile, măsuri de protecţie a victimei violenţei în familie de la acţiunile agresorului *****.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 12 ianuarie 2024 ***** a declarat recurs împotriva încheierii date de prima instanță, solicitând admiterea recursului, casarea actului judecătoresc contestat, rejudecarea cauzei, cu emiterea unei noi decizii de respingere a cererii depuse de intimată.

Examinând cauza în procedura de recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de apel Chișinău, prin decizia din 27 februarie 2024 a decis respingerea, ca fiind neîntemeiat, recursul declarat și menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 11 ianuarie 2024.

Cu soluția pronunțată nu a fost de acord judecătorul Colegiului nominalizat, Vitalie Cotorobai, exprimând opinie separată asupra soluției date, din următoarele considerente.

În primul rând, instanța de fond și de recurs incorect și contrar prevederilor legale au examinat și admis cererea petiționarei ***** înaintată (prin intermediul avocatului) în interesul mamei sale, *****. Or, ultima este persoană majoră, în privința acesteia nu au fost stabilite măsuri de ocrotire și/sau protecție potrivit Codului civil, iar petiționar *****, la depunerea acțiunii nu a anexat nici o probă, prin care să confirme existența împuternicirilor procesuale de a o reprezenta pe mama sa în procesul judiciar în actualul proces. Totodată, se atestă cert că cererea de aplicare a măsurilor de protecție a fost depusă de avocatul Palii Alina la data de 10.01.2024 în temeiul mandatului avocațional seria MA nr. 2094886 din 10.01.2024, acesta fiind semnat doar de petiționara *****, în aceasta fiind indicat că ultima acționează în interesele fiicei sale și a mamei sale. Mai mult, la materialele cauzei se regăsește încă un mandat avocațional eliberat de ***** pe numele avocatului Palii Alina, seria MA nr. 2094887, dar acesta este eliberat cu data de 11.01.2024, adică după depunerea cererii în instanța de judecată.

Corespunzător, instanța de recurs urma să admită recursul declarat de ***** cu casarea încheierii instanței de fond emisă în partea aplicării măsurilor de protecție pentru ***** și, în această parte cererea urma a fi scoasă de pe rol în temeiul art. 267

lit. c) Cod de procedură civilă. Colegiul instanței de recurs a neglijat acest fapt și a adoptat soluția de menținere a încheierii instanței de fond în privința numită, de și potrivit cadrului legal aplicabil urma a fi adoptată soluția de scoatere de pe rol a cererii înaintate de *****, prin intermediul avocatului Palii Alina, în numele și interesul lui *****, deoarece nici petiționara și nici avocatul, la data depunerii cererii, nu dispuneau de dreptul de a înainta cererea în numele persoanei respective. Or, potrivit dispozițiilor art. 278^3 alin. (1) Cod de procedură civilă cererile privind aplicarea măsurilor de protecţie în cazurile de violenţă în familie se examinează de instanţele judecătoreşti conform normelor generale ale prezentului cod, cu excepţiile şi completările stabilite în prezentul capitol şi în legislaţia de prevenire şi combatere a violenţei în familie. Totodoată, conform art. 278^4 alin. (1) Cod de procedură civilă cererea privind aplicarea măsurilor de protecţie se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din motive de sănătate, vîrstă, din alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea privind aplicarea măsurilor de protecţie poate fi depusă în interesele victimei de către organul de poliţie sau organul de asistenţă socială. Cererea privind aplicarea măsurilor de protecţie în interesele copilului sau ale persoanei în privinţa căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoana însărcinată cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire sau de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea şi protecţia personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire şi în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

În al doilea rând, consider că cererea înaintată, privind aplicarea măsurilor de protecție, este neîntemeiată în fond, urmare a cărui fapt urma a fi respinsă.

Or, în conformitate cu art. 11 alin. (1) al Legii cu privire la prevenirea şi combaterea violenţei în familie nr. 45 din 1 martie 2007, victimei i se garantează apărarea drepturilor şi intereselor legitime.

Legea enunţată prevede că, prin violenţă în familie se înţelege acele acte de violenţă fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepţia acţiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv ameninţarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privinţa altui membru al aceleiaşi familiei, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral, iar violenţa fizică constituie „vătămarea intenţionată a integrităţii corporale ori a sănătăţii prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înţepare, tăiere, ardere, strangulare, muşcare, în orice formă şi de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acţiuni cu efect similar”.

În conformitate cu art. 278^7 Cod de procedură civilă coraborat cu art. 15 alin. (1) al legii enunţate supra, instanţa de judecată emite în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecţie, o încheiere prin care admite sau respinge cererea. în cazul admiterii cererii, instanţa emite o ordonanţă de protecţie, prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre măsurile indicate în normele legale enunțate.

Potrivit art. 278[8] Cod de procedură civilă, termenul măsurilor de protecţie poate fi prelungit de instanţa de judecată la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violenţă în familie în primul termen de aplicare a măsurilor de protecţie sau ca rezultat al nerespectării condiţiilor prevăzute în ordonanţa de protecţie ori dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecţie, asupra victimei se menţine pericolul de a fi supusă violenţei sau altor acţiuni ilegale din partea agresorului. La cererea întemeiată a victimei, instanţa de judecată poate revoca măsurile de protecţie aplicate, asigurându-se că voinţa victimei este liber exprimată şi că nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului.

De asemenea, urmează a fi reținut că, în sensul art. 2 al Legii nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, violență în familie este orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare a unor alte persoane, manifestată fizic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru de familie contra unor alți membri de familie, inclusiv contra copiilor, precum și contra proprietății comune sau personale, iar violență psihologică este definită ca impunere a voinței sau a controlului personal, provocare a stărilor de tensiune și de suferință psihică prin ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, prin amenințări verbale, prin afișare ostentativă a armelor sau prin lovire a animalelor domestice; neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicerea realizării profesionale, interzicerea frecventării instituției de învățământ; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; cum și alte acțiuni cu efect similar.

Totodată, în conformitate cu art. 278[6] alin. (3) Cod de procedură civilă declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecției în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate şi a presupusului agresor.

La caz, potrivit materialelor pricinii și poziției expuse de părțile litigiului, cum și probatorului anexat s-a constatat că Fărîmă Victoria și ***** sunt soți și părinții copilului minor Fărîmă Raffaela, născută la *****, iar victima ***** se află în relații de rudenie cu aceștea, fiind mama petiționarei.

Ca consecință, aceștia sunt subiecți al raportului juridic reglementat de Legea nr. 45 din 01.03.2007 Cu privire la prevenirea şi combaterea violenței în familie.

Însă, potrivit materialelor pricinii și probatoriului prezentat și administrat de părțile implicate în litigiu, consider greșită concluzia instanței de fond, privind temeinicia cererii și necesitatea aplicării măsurilor de protecție, deoarece concluziile acesteia sunt în contradicție cu starea reală de fapt existentă, constatată de instanța de recurs. Or, la materialele pricinii nu există nici o probă, cu excepția declarațiilor pretinsei victime, care să demonstreze temeinicia motivelor și realitatea situației invocată de Fărîmă Victoria în necesitatea instituirii măsurilor de protecție. La

capitolul indicat urmează a fi reținut, că prima pretinde existența unui conflict cu soțul, care a avut loc la data de 09.01.2024 și, în timpul căruia, ar fi fost lovită de mai multe ori. De asemenea, declară petiționara, că din cauza neînțelegerilor în familie, agresiunii verbale și fizice permanente, imposibilitatea de a menține familia, a depus cerere în instanță, pentru a desface căsătoria.

Atât instanța de fond cât și Completul instanței de recurs au acceptat aceste declarații ca fiind probe suficiente și pertinente în vederea instituirii măsurilor de protecție. Însă, de și petiționara pretinde aplicarea violenței fizice în timpul conflictului din 09.01.2024 și, ca consecință fiind îndreptată pentru examinarea și constatarea existenței vătămărilor corporale și gravitatea acestora, nu s-a prezentat la medicul legist și, corespunzător, nu a prezentat concluzia acestuia cu referire la existența sau lipsa vătămărilor corporale. Momentul numit indică la inacțiunea petiționarei, inacțiune care a avut ca consecință imposibilitatea constatării obiective a situației de aplicare a violenței fizice pretins a fi existat de petiționară. Dar, în circumstanțele descrise, lipsa informației și probatoriului util, pertinent și admisibil, privind aplicarea violenței fizice și și existența vătămărilor corporale se datorează faptului, că petiționara, din imprudență și neglijență, sau intenționat, pentru a mușamaliza și a ascunde realitatea obiectivă (lipsa violenței și a vătămărilor corporale), nu s-a prezentat la medicul legist și, după cum a fost indicat anterior, ultimul nu a efectuat investigația și nu a prezentat concluzia privind existența sau lipsa leziunilor la victimă.

Situația respectivă urma a fi luată în calcul și, deoarece nu a fost posibil de documentat și probat obiectiv aplicarea violenței din partea lui ***** în raport cu soția sa, Fărîmă Victoria, moment care se datorează doar comportamentului ultimei, instanțele urmau să nu admită ca probă suficientă declarațiile victimei privind aplicarea violenței fizice și a riscului de aplicare în continuare a acestuia, cu adoptarea soluției de respingere a cererii acesteia, de eliberare a ordonanței de protecție.

Or, din probatoriul prezentat, fapt care cert și clar se desprinde din situația descrisă de părți se atestă că între acestea, la 09.01.2024 a avut loc un conflict/ceartă. Dar, în situația în care a fost solicitată intervenția poliției și, ca consecință a fost emis ordin de restricție de urgență, fiind calmată situația, care a revenit la normal, iar după epuizarea conflicitului nu au mai existat situații de risc, eliberarea ordonanței judecătorești în acest sens a fost o măsură excesivă, disproporționată și lipsită totalmente de necesitate. Or, după cum reiese din materialele cauzei, a fost suficient ordinul de restricție de urgență a poliției pentru a calma spiritele și a preîntâmpina conflictul de la acel moment.

Ca consecință, prima instanță a pus la baza soluției sale exclusiv și doar declarațiile petiționarului, care vin în contradicție cu starea de fapt constatată sau, cel puțin, nu sunt demonstrate. Or, potrivit tuturor datelor, înscrisurilor și probelor existente la dosar nu se constată existența unui comportament agresiv și violent, care ar cădea sub domeniul de protecție oferit pentru victimele violenței în familie, din partea lui ***** față de soția sa și a copilului minor.

În sensul descris, instanța de judecată poate elibera ordonanță de protecție doar în baza declarațiilor victimei, însă această situație este condiționată de o circumstanță - în cazul existenței unui pericol iminent de comitere a violenței fizice. Însă, chiar și în situația în care petiționara a declarat și pretins existența pericolului de violență fizică, situația pretinsă este negată prin probele și înscrisurile administrate în cadrul cercetării judecătorești, situație care se datorează comportamentului neglijent sau, chiar posibili, intenționat al petiționarei, or, după cum a fost indicat și accentuat anterior, ultima nu s-a prezentat la medicul legist și, ca consecință, este imposibil de verificat veridicitatea declarațiilor acesteia privind aplicarea violenței fizice.

Drept consecință, consider că Colegiul instanței de recurs incorect a decis respingerea recursului, acesta urmând a fi admis, casată încheierea și anulată ordonanța de protecție a instanței de fond și soluționată, prin decizie, problema în fond, cu respingerea cererii de aplicare a măsurilor de protecție împotriva violenței în familie comisă de *****, depusă de petiționara *****, în interes propriu și în numele copilului minor *****, iar cererea în partea mamei petiționarei, *****, urmând a fi scoasă de pe rol, deoarece a fost depusă de o persoană ce nu era în drept să înainteze cererea.

Corespunzător, conchid că soluția dată de Colegiul judiciar al instanței de recurs în actuala pricină, privind respingerea cererii de recurs și, corespunzător, menținerea încheierii instanței de fond, este una greșită, fiind în contradicție cu situația de fapt descrisă și cu cadrul legal pertinent aplicabil situației, cererea de recurs urmând a fi admisă, cu soluționarea prin deciziei a problemei dedusă judecății în modul expus.

mun. Chișinău, 27 februarie 2024

Judecător **Vitalie Cotorobai**